

המדינה לבית המשפט: "פעילות מערך יבוא האמוניה מופסקת, וכל שנותר הוא השלמת הליך הריקון המוחלט של המכל"

עם זאת, המדינה תבדוק את הצעות חיפה כימיקלים להמשך יבוא אמוניה באוניות קטנות, להקטנת נפח המלאי במכל, או להזרמה ישירה לחברה

20:40 19.03.2017 מאת: אורה קובן

חיפה כימיקלים הציגה למדינה שלוש חלופות יבוא אמוניה, שיחליפו את היבוא באמוניה אחת גדולה, והמדינה קבעה לוח זמנים לבדיקתן מההיבטים ההנדסי, הבטיחותי והכלכלי. החלופות נחשפו היום (א') בדיון בבית המשפט העליון בו הוצגה עמדת המדינה המעודכנת בסוגיית ריקון מכל האמוניה.

החלופות כוללות יבוא באוניות קטנות ושמירת מלאי בהיקף נמוך. החלופה מתבססת על המשך הפעלת מסוף האמוניה, אולם עבור אוניות בהיקף של עד 2,500 טונה, לעומת אוניות בנפח של עד 16 אלף טונה כיום. בנוסף יוחזק באופן קבוע מלאי במכל בהיקף של ארבעת אלפים טונה, במקום 12 אלף טונה כיום.

חלופה שניה כוללת שוב יבוא אמוניה באוניות קטנות של 2,500 טונה - אך סגירת המכל והזרמת האמוניה ישירות מהאוניה דרך מחממי האמוניה שבקרבת המכל דרך הקו התת קרקעי ישירות למפעל חיפה כימיקלים צפון. שם תאוחסן האמוניה באתר, או להזרימה למכליות כביש לדרום, או ל-20 איזוטנקרים שישמשו לאחסון אמוניה בצפון ובדרום, או איחסון במכלי רכבת עם כ-55 טונה כל אחד.

חלופה שלישית היא יבוא אמוניה באיזוטנקרים. בחלופה זו יפסיק מיידית לפעול מערך יבוא האמוניה הנוכחי. כל יבוא האמוניה יתבצע באיזוטנקרים יעודיים, שימולאו אצל יצרן האמוניה וישלחו באוניות לנמל חיפה עבור הצפון ולנמל אשדוד עבור צרכנים בדרום. כל איזוטנקר יכיל כ-12 וחצי טונה אמוניה בלחץ של כ-11 אטמוספירות, תלוי בטמפרטורת הסביבה. בהקבלה למצב הקיים נדרשים כ-10 איזוטנקרים ליממה עבור כל מפעל. על מנת להבטיח אספקה רציפה נדרש מלאי של עד 50 איזוטנקרים מלאים בכל נמל.

החלופות הוצגו בדיון בבית המשפט העליון בערעור של חיפה כימיקלים בנושא היתרי הבניה שלה. המדינה הציגה את עמדת המשרד להגנת הסביבה, שלבקשת משרד הכלכלה והתעשייה האריך את היתר הרעלים של חיפה כימיקלים עד ה-1 ביוני 2017, כדי לאפשר למשק להיערך לשינויים שעיקרם סגירת מכל האמוניה.

עוד ציינה המדינה כי נערך דיון בהשתתפות נציגים ממשרד ראש הממשלה, המועצה לביטחון לאומי, משרד האוצר, המשרד להגנת הסביבה, משרד הכלכלה, משרד הביטחון ורשות החירום הלאומית ופיקוד העורף.

בדיון הובהר כי אף גורם לא ביקש להאריך את מועד השימוש במכל, לצרכי חירום או לצרכי המשק. משרדי האוצר והכלכלה ציינו כי בהעדר נימוק בטחוני, אין סיבה שלא לסגור את המכל מה-1 לאפריל, בכפוף לסוגיית אופן ריקון המכל.

בסיום דיון נוסף בהשתתפות גורמי הביטחון השונים, המשרד להגנת הסביבה, חיפה

כימיקלים והתאחדות התעשיינים, הציגה חיפה כימיקלים את עיקרי התכנית לריקון המכל, וציינה כי שכרה חברה בינלאומית לביצוע תכנית מפורטת. הוסכם על חלוקת תפקידים ואבני דרך לריקון 600 הטונה האחרונים במכל. הריקון הוגדר "מבצע" אותו תנהל משטרת ישראל. על פי הערכות שהוצגו בדיון, ריקון מלא של המכל יימשך בין חודש לארבעה חודשים.

בדיון נוסף בו השתתפו גם צרכניות אמוניה גדולות, כיל, מקסימה וחיפה כימיקלים ציינו החברות כי טרם נערכו לאספקת אמוניה לאחר סגירת המכל. המשרד להגנת הסביבה הציג את צרכי המשק בפגישה. בדיון זה הציגה חיפה כימיקלים את החלופות לעיל והוסכם כי ייבדקו ישימותן הטכנית, השפעתן הכלכלית, סיכונים לאוכלוסיה, אמצעי מיגון, מענה למלאי חירום ולוח זמנים ליישום. נקבעו אבני דרך ולוחות זמנים לביצוע הבדיקה של החלופות הניתנות ליישום מייד.

המדינה ציינה בתגובתה כי "בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי בחיפה, חל איסור על הבאת אוניית אמוניה נוספת ועל מילוי המכל. מכאן, שמשמעות הדבר היא כי פעילות מערך יבוא האמוניה מופסקת. וכל שנותר הוא השלמת הליך הריקון המוחלט והמלא של המכל, כך שריקון האמוניה מתחת לסף המינימלי ייעשה באופן מבוקר והטוח לבריאות הציבור והסביבה".

לאור ההחלטה על סגירת מכל האמוניה הבהירה המדינה כי יש למחוק את הערר של חיפה כימיקלים, בנימוק שהוא מיצה עצמו.

מערייית חיפה נמסר בתגובה: "לא הופתענו לגלות, שחיפה כימיקלים ממשיכה להציג שימוש במיכל ובאטניה קטנה כאחת החלופות של מערך האמוניה. נקרעה המסכה מעל פניהם של מנהלי חיפה כימיקלים, שביקשו מבית המשפט מטעמי 'בטיחות' להשאיר 600 טונה עד שיימצא פתרון לריקון בטוח של המכל. המניפולציות של חיפה כימיקלים נועדו לשמור את יכלתו הטכנית של המכל מתוך אמונה, שיבוא יום וישתנו הנסיבות, וניתן יהיה להמשיך לסכן את חיי מליון מתושבי מדינת ישראל. אנו קוראים למשרד להגנת הסביבה לדחות כל פתרון שאינו סילוק סופי של הסכנה הזו".